

Slovo k povzbuzení na pátek 1. ledna 2012, na slavnost Matky Boží, Panny Marie
Biblická čtení: Nm 6,22-27; Ž 67; Gal 4,4-7; Lk 2,16-21

Milé sestry, milí bratři,

dnešní den je opět duchovně pozoruhodný a duchovně opravdu bohatý, a to v řadě ohledů. Jednak je posledním dnem vánočního oktávu, prodlužujícího oslavu Kristovo narození na celých osm dní. K tomuto jeho rozměru se vztahuje první část dnešního evangelijního úryvku, která nás znovu přenesla do rána dne Kristova narození, do Betléma, kam přispěchali pastýři «a našli Marii a Josefa i děťátko položené v jeslích». Zároveň je dnešek ale již osmým dnem poté. Osmého dne po narození měl být v Izraeli každý chlapec – podle Božího přikázání daného Abrahámovi, podle židovského zvyku – obřezán a dostával jméno. Tak je obřezán i Kristus a dostává jméno Ježíš (*Jehošua, Iésous*), „Bůh je spása“. O tom byla druhá část, poslední věta dnešního evangelijního úryvku (a dříve se dnes slavil také svátek Obřezání Páně).

Krom toho, že je dnešek navíc i prvním dnem nového občanského roku, což liturgie také zohledňuje v prvním čtení, slyšíme árónské požehnání z knihy Numeri, slavíme dnes především slavnost Matky Boží, Panny Marie. I to – spolu se všem vánočními tématy – je slyšet i v dnešním Božím slově, ve čtení druhém z listu Galat'anům: «Když se naplnil čas, poslal Bůh svého Syna narozeného z ženy», jak slyšíme ve čtení druhém, z Pavlova listu Galat'anům. Je ale zejména celá dnešní bohoslužba, celý její charakter, který mateřství Panny Marie připomíná a slaví. «Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, abychom tě chválili a oslavovali a abychom ti děkovali také za blahoslavenou Matku, Pannu Marii, zvláště dnes, když slavíme její mateřství» se modlí kněz v prefaci.

Je prostě dobře, že dnes – samozřejmě vždy po Bohu a jen kvůli Bohu – oslavujeme také člověka, ženu, pannu a matku, Marii. Právě ona se stala bránou, jíž do dějin sestoupil Boží Syn, stala se jeho matkou. Z ní přijal své lidství se vším, co k němu skutečně patří. Včetně nás, protože Kristovo lidství jako lidství Druhého Adama v sobě zahrnuje tajemným způsobem celý lidský rod, lidství nás všech. Proto Pannu Marii můžeme nazývat Matkou Boží, Bohorodičkou (*Theotokos*), neboť Božství a lidství v Kristu jsou nerozlučitelně, neoddělitelně a přitom nesmíšeně spojeny v jedné jediné osobě. Proto Pannu Marii můžeme vzývat i jako matku naši, protože i naše lidství je v tom Kristově nějak (*quodammodo*) přítomno.

Mariino mateřství Božího Syna, Mariino Boží mateřství je důvodem i všeho ostatního, co se v souvislosti s ní stalo, co o ní víme, co o ní čteme na stránkách Nového zákona, co o ní v návaznosti na to v posvátné tradici vyznáváme, proč ji oslavujeme a vzýváme: Její úkol stát se matkou Kristovou je důvodem jejího neposkvrněného početí, uchránění od dědičné viny od okamžiku jejího početí, stát se matkou Božího Syna je důvodem jejího omilostnění předem, je především důvodem zázraku panenického početí, dále pak důvodem jejího následného ustavičného panenství (*Aeiparthenos*). Je i důvodem Mariiny mateřské blízkosti ke Kristu během jeho pozemského působení, jejího svěření Janovi pod křížem a svěření Jana (a s ním všech nás) zase jí. Důvodem jejího zvláštního postavení mezi apoštoly v prvotní církvi, při čekání na seslání Ducha svatého. Jak čteme v Novém zákoně. A pak i důvodem podivuhodného konce její pozemské pouti, jejího nanebevzetí, jak spolu se starobyrou tradicí vyznáváme.

Boží mateřství Mariino je tak i důvodem celé úcty k ní, proč ji «budou blahoslaviti všechna pokolení», oné „nadúcty“ (*hyperdouleia*), jak ji nazývá teologická tradice, úcty, která je jí od starokřesťanských dob prokazována, důvodem. Proto je Maria stále vzývána jako matka církve i jako matka naše.

To vše a mnohem víc si dnes připomínáme, to vše a mnohé další dnešní liturgie slavící Mariino Boží mateřství zpřítomňuje.

Kéž by nám tak dnešní slavnost pomohla, kéž by nás povzbudila k mariánské úctě, k osobnímu vztahu k Panně Marii jako i k naší matce. Už třeba jen proto, že v rámci společenství svatých tato úcta ke křesťanské zbožnosti patří už skutečně od starokřesťanských dob, proto se také osvědčila, proto kéž by patřila i k naší zbožnosti...

Mariino mateřství k nám ale samozřejmě také promlouvá, oslovuje nás, vyzývá nás. Panna Maria není jen Kristovou matkou, Bohorodičkou, matkou církve i nás všech, ale je vzorem (*typos*) celé církve a každé lidské duše, každého z nás by měla být vzorem: Církev i duše člověka mají počínat v sobě z Ducha svatého Krista a stále nově ho rodit světu. Církev především skrze hlásání a svědectví (*martyria*), bohoslužbu, svátosti a modlitbu (*leitourgia*) a společenství (*koinonia*) spojené se službou lásky (*diakonia*). Lidská duše skrze konané dobro, skrze svou víru (*pistis*), naději (*elpis*) a především lásku (*agape*), svým svědectvím věrnosti Kristu. Panna Maria která je vzorem a zároveň se za nás přimlouvá, vede nás, třeba nám i vnuknutí Boží zprostředkovává, je tak církvi i nám Průvodkyní po cestě (*Hodegetrix*), jak ji nazývá a vyzývá další krásný starokřesťanský titul.

Mariino mateřství nás povzbuzuje k touze počínat ve svém životě tajemně Krista a rodit jej do světa. Už vícekrát bylo v těchto dnech připomenuta nauka starých církevních otců o čtverém rození Krista: Před věky v Bohu z Otce, v plnosti času skrze Ducha svatého do světa z Marie Panny, v čas církve skrze křest (a ostatní svátosti i modlitbu) v lidských duších a pak skrze křesťanský způsob života (skrze dobro) zpět do světa. Přičemž ta dvě poslední Kristova rození se týkají nás osobně, ovšem potřebují, podobně jako to druhé z Marie Panny, jen náš souhlas. Matka Boží nás povzbuzuje, že něco takového skutečně možné je, že se něco takového děje, když se jednou jedinečně stalo.

Kéž bychom po Kristově rození zatoužili, aby Kristus skutečně «nám, nám narodil se», jak zpíváme v koledě, nám i světu kolem nás, jak by bylo tolik potřeba...

A ještě něco nám dnes Mariino mateřství připomíná, a to velikost mateřství. Mateřství Panny Marie je sice zcela jedinečné, stala se matkou Božího Syna, nezplozeného mužem ale samotným Bohem Otce skrze Ducha svatého. Ale právě touto svou jedinečností jako vrcholem ukazuje velikost a krásu mateřství jako takového, každého mateřství. Každé dítě je přeci také nějak dítětem Božím, je to nový život, nové stvoření. Matka na jeho zrození má nezastupitelný podíl, stejně tak na péči o ně, na jeho výchově. Každá matka je proto hodna úcty. Samozřejmě i otec, protože oba rodiče dávají svým dětem nejen život, ale také svou péči a tím velkou část, velký čas života svého. I proto je úcta k rodičům předmětem samostatného Božího přikázání, prvního, které se týká vztahu mezi námi lidmi. Ostatně byl to Kristus, Boží Syn sám, který nejprve svou matku a svatého Josefa poslouchal, byl jim oběma jako „rodičům“ poddán, ctil je a pak se o svou matku také postaral, svěřil ji Janovi a následně vzal k sobě do nebe.

Kéž by nás dnešní slavnost povzbudila také v tomto, v úctě k mateřství, potažmo k rodičovství jako takovému. K úctě a k vnímání krásy mateřství i otcovství...

Milé sestry, milí bratři, do nového roku si přejeme vše nejlepší. Přejme si schopnost vnímat Boží blízkost i ve všech těžkostech, které nás potkávají a které musíme nést, zvlášť v době nynější. Přejme si, aby nás povzbudilo i duchovní přátelství s Matkou Boží, aby nás její příklad oslovil, zvlášť příklad jejího mateřství. Utíkejme se i k církvi jako ke své duchovní matce, skrze kterou se rodí Kristus, Mějme touhu sami v sobě milostí počínat Krista a rodit jej světu. A mějme úctu k rodičům, pokud je ještě máme, zvlášť k našim matkám, už jen proto, že nás chtěli, měli a vychovali. Možná ne nadarmo Boží přikázání «cti otce svého a matku svou» je doplněno zaslíbením, «aby se ti dobře vedlo na zemi».

Pokud se Kristus bude rodit tajemně reálně i v nás a z nás znovu do světa, skutečně (Božsky) dobře se na zemi povede nám i našemu okolí. Na přimluvu Panny Marie, Matky Boží...